

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Ghid de bune practici pentru întreprinderi sociale

De la idee la sustenabilitate: bune practici pentru întreprinderile sociale

1. Introducere

Rolul ghidului

Acest ghid a fost elaborat pentru a sprijini viitorii antreprenori sociali în procesul de lansare și consolidare a întreprinderilor sociale. El adună la un loc experiențe practice, dificultăți întâlnite de structuri de economie socială care au parcurs deja etapele de înființare și dezvoltare, precum și soluțiile pe care acestea le-au aplicat pentru a depăși provocările. Ghidul nu are un caracter pur teoretic, ci oferă exemple concrete și recomandări practice care pot fi adaptate la specificul fiecărei afaceri sociale.

Importanța schimbului de experiență între întreprinderile sociale

Întreprinderile sociale se confruntă adesea cu provocări similare: lipsa de resurse, necunoașterea cadrului legal, acces dificil la piață sau integrarea persoanelor vulnerabile în activitatea economică. Schimbul de experiență și învățarea din bunele practici ale altor structuri reprezintă un instrument valoros pentru evitarea greșelilor comune și accelerarea procesului de dezvoltare. Prin împărtășirea experiențelor, întreprinderile sociale își pot îmbunătăți reziliența, pot identifica soluții inovatoare și pot construi rețele de colaborare benefice.

Cine sunt beneficiarii țintă ai ghidului

Ghidul se adresează în primul rând beneficiarilor selectați în cadrul proiectului „**Progres Rural prin Incluziune Socială**” – cod **SMIS 302443**, respectiv viitorilor antreprenori care urmează să înființeze întreprinderi sociale cu sprijinul schemei de finanțare. Totodată, materialul poate fi util și pentru:

- managerii și membrii echipelor din structuri de economie socială aflate la început de drum,
- organizațiile non-guvernamentale și cooperativele care intenționează să deruleze activități economice cu impact social,
- consultanții și consilierii care oferă sprijin întreprinderilor sociale,
- instituțiile publice și actorii comunitari interesați să colaboreze cu economia socială.

2. Dificultăți întâlnite în proiectele de economie socială implementate

Etapa de înființare: multe structuri au întâmpinat probleme legate de birocrăție și de lipsa informațiilor clare privind autorizațiile și cadrul legal necesar pentru funcționare.

Resurse financiare: menținerea unui flux de numerar stabil a fost dificilă, în special din cauza întârzierilor în atragerea clienților și a costurilor inițiale ridicate.

Acces la piață: întreprinderile au subestimat nevoia de cercetare a pieței, confruntându-se cu competiție puternică și vizibilitate scăzută.

Resurse umane: recrutarea și motivarea angajaților, mai ales din grupuri vulnerabile, a reprezentat o provocare constantă.

Management și organizare: lipsa experienței manageriale și absența unui plan de acțiune detaliat au îngreunat implementarea planului de afaceri.

Sustenabilitate: multe structuri nu au integrat de la început principiile dezvoltării durabile și DNSH, ceea ce le-a afectat imaginea și eficiența pe termen lung.

3. Soluții aplicate de structurile sociale pentru depășirea dificultăților

Aspecte juridice: colaborarea încă din faza incipientă cu juriști și consultanți a redus semnificativ timpul necesar obținerii autorizațiilor.

Financiare: întreprinderile au constituit fonduri de rezervă și au încheiat contracte-cadru cu furnizori și clienți încă din primele luni pentru a asigura stabilitatea.

Acces la piață: promovarea locală, utilizarea rețelelor sociale și participarea la târguri au crescut vizibilitatea și atragerea clienților.

Resurse umane: parteneriatele cu AJOFM și ONG-uri au facilitat recrutarea, iar programele de integrare și mentorat au crescut retenția angajaților.

Management: planurile de acțiune lunare, corelate cu indicatori de progres clari, au îmbunătățit organizarea și implementarea.

Sustenabilitate: adoptarea practicilor verzi, precum reciclarea, economisirea energiei și utilizarea materialelor ecologice, a sprijinit respectarea principiilor dezvoltării durabile.

4. Exemple de bune practici

1. Ateliere Fără Frontiere-București

- **Activitate:** Producție de produse artizanale, ateliere de croitorie, design și agricultură ecologică.
- **Impact social:** Peste 240 de persoane din grupuri vulnerabile angajate, cu peste 50% integrate ulterior pe piața muncii.
- **Buna practică:** Combina formarea profesională cu locul de muncă real, implicând beneficiarii în toate etapele procesului de producție.
- **Element inovativ:** Proiectele sunt adaptate la cererea pieței, asigurând sustenabilitate financiară și socială.

2. UtilDeco-Iași

- **Activitate:** Ateliere de producție pentru tineri cu dizabilități, inclusiv produse de decor și mobilier ecologic.
- **Impact social:** Peste 150 de locuri de muncă create și sute de tineri calificați profesional.
- **Buna practică:** Crearea unui mediu de muncă accesibil și mentorat individualizat pentru fiecare angajat.
- **Element inovativ:** Parteneriate cu autoritățile locale și ONG-uri pentru recrutare și integrare.

3. Atelierul de Panificație Socială – Cluj-Napoca

- **Activitate:** Producție și vânzare de produse de panificație, cu focus pe calitate și comunitate.
- **Impact social:** Integrarea persoanelor vulnerabile în câmpul muncii și dezvoltarea abilităților profesionale.
- **Buna practică:** Combină activitatea economică cu instruire practică și sprijin psihosocial.
- **Element inovativ:** Promovează mâncarea sănătoasă și inițiative locale, crescând vizibilitatea comunității.

4. Centrul Urban de Inițiative Bune (CUIB)-Iași

- **Activitate:** Spațiu de co-working, magazin cu produse locale și eco, activități educative pentru comunitate.
- **Impact social:** Încurajează antreprenoriatul social și implicarea comunitară.
- **Buna practică:** Integrarea principiilor sustenabilității și consumului responsabil în modelul de afaceri.

- **Element inovativ:** Conectează antreprenorii locali cu resurse educaționale și piețe de desfacere.

5. Atelierul Dulce Amăru – Cluj-Napoca

- **Activitate:** Producție și vânzare de prăjituri și deserturi raw vegane, fără zahăr.
- **Impact social:** Promovează alimentația sănătoasă și oferă oportunități de angajare pentru persoane vulnerabile, contribuind la integrarea lor profesională.
- **Buna practică:** Combină producția de deserturi cu programe de instruire și mentorat pentru angajații din grupuri vulnerabile, implicându-i în toate etapele procesului.
- **Element inovativ:** Folosirea ingredientelor naturale și promovarea unui stil de viață sănătos devine un avantaj competitiv și un instrument de marketing social.

5. Recomandări practice pentru noile întreprinderi sociale

Pregătirea documentelor legale:

Începeți colectarea și completarea actelor necesare înregistrării firmei și obținerii autorizațiilor cu câteva săptămâni înainte de lansare. Consultați un avocat sau un consilier în afaceri pentru a evita greșelile și a vă asigura că respectați legislația în vigoare.

Buget de rezervă:

Planificați un fond de rezervă pentru minimum 3 luni de funcționare. Includeți în buget cheltuieli neașteptate precum reparații, achiziții urgente de materiale sau întârzieri în plata clienților. Acest fond va oferi stabilitate financiară în primele luni critice.

Cercetarea pieței:

Testați produsul sau serviciul la scară mică, prin vânzări pilot sau mostre, pentru a identifica preferințele clienților și a ajusta oferta. Analiza feedback-ului poate ajuta la îmbunătățirea produsului, ambalajului, prețului și modalităților de livrare.

Parteneriate locale:

Colaborați cu autorități locale, ONG-uri, instituții educaționale și firme pentru a beneficia de sprijin logistic, promovare și resurse umane. Parteneriatele cresc vizibilitatea afacerii și pot crea oportunități de dezvoltare, de exemplu prin evenimente comune sau programe de mentorat.

Principii de dezvoltare durabilă:

Integrați de la început egalitatea de șanse, sustenabilitatea și principiul DNSH în deciziile de afaceri. De exemplu, folosiți materiale reciclabile, optimizați consumul de energie, promovați incluziunea persoanelor vulnerabile și asigurați un mediu de lucru echitabil.

6. Concluzii

Lecții cheie din experiența structurilor sociale:

Planificarea riguroasă, colaborarea cu parteneri locali și integrarea principiilor de sustenabilitate și incluziune sunt elemente esențiale pentru succesul unei întreprinderi sociale. Lecțiile transmise de organizațiile deja active arată că pregătirea, perseverența și adaptabilitatea fac diferența între supraviețuire și dezvoltare.

Mesaj motivațional pentru antreprenorii la început de drum:

Fiecare provocare reprezintă o oportunitate de învățare și creștere. Credeți în ideea voastră, folosiți resursele disponibile și nu ezitați să cereți sprijin – succesul întreprinderii sociale depinde de pasiune, perseverență și colaborare.

Resurse și contacte utile:

Legea 219/2015 privind economia socială

Hotărârea Guvernului nr. 585 / 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 219/2015 privind economia socială

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 133 din 17 decembrie 2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Programul Incluziune și demnitate socială 2021 - 2027, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a comisiei nr. C(2022) 9635 din 14.12.2022 de aprobare a programului "Incluziune și Demnitate Socială" pentru sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională și Fondului social european Plus în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” din România / CCI 2021RO05FFPR001

Ghidul solicitantului pentru Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS) 2021–2027 - OMIPE nr. 1245/21.03.2023, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C(2022) 9635 din 14.12.2022.

**Coordonator tehnic de sprijin pentru înființarea de noi întreprinderi S
Chindriș Ionela-Maria**